

MČTAU Literatūros fakulteto 2020–2021 mokslo metų veikla

*Vienas ieško pribuvėjos savo mintims,
kitas – žmogaus, kuriam jis gali padėti
pagimdyti jas. Taip prasideda pokalbis.
F. Nyčė*

Vadovaujantis MČTAU misija ir tikslais – integruoti į visuomenę vyresniojo amžiaus žmones, skatinti jų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime, kelti žinių bei kultūros lygį šių mokslo metų planuose buvo numatyta veikla keliomis kryptimis:

- paskaitos – jose klausytojai susipažįsta su rašytojų, žurnalistų, kritikų mintimis ir įžvalgomis;
- kelionės ir ekskursijos;
- fakulteto klausytojų kūrybos rinkinio parengimas;
- bendravimas, diskusijos neformalioje aplinkoje;
- fakulteto narių kūrybos, išleistų knygų pristatymas.

Tikslų apibrėžime daug vietos skiriama betarpiškam kontaktiniam bendravimui. Buvo tikimasi programą realizuoti. Įvyko pirmasis fakulteto susirinkimas. Rizikuodami atvyko maždaug trečdalis lankytojų. Deja, šiais mokslo metais šis susirinkimas buvo ir paskutinis.

2020 m. spalio 15 d. 13 val. 208a aud. **Vasaros išpūdziai. Jubiliatų pagerbimas. Naujų fakulteto narių prisistatymas. Diskusijos tema, kokie turėtų būti užsiėmimai, jų turinys ir forma.**

Radijas, televizija kartojo mantrą: rizikingo amžiaus gyventojai, saugokitės, be reikalo neikite iš namų – jums susirgti Covid-19 yra ypač pavojinga! Ir mes saugojomės.

Truputis statistikos: 41 klausytojas – fakulteto sąrašuose, 15 – sumokėjo nario mokestį, 2 – Garbės dekanai, 3 – Garbės nariai.

Kadangi 80 proc. fakulteto narių priklauso rizikos grupei, keliauti autobusais į MČTAU, kad pasimokytume nuotolinio darbo pagrindų, buvo rizikinga. Todėl veikla nukrypo į telefoninius pokalbius Sidabrinės linijos principu ir paskaitų klausymus, pasinaudojant kompiuteriu, kuriuos, beje, turi maždaug tik pusė fakulteto klausytojų. Muziejai, bibliotekos, draugijos ir M

Daugelis aktyvesnių klausytojų nepasidavė nerimui, o atsidavė kūrybai. Nuveikta nemažai: vasario mėnesį išleista kūrybos rinktinė „Minčių keliais“. Rinktinės pavadinimo konkurso nugalėtoja – Bronė Nainienė. Rinkinys buvo pristatytas MČTAU interneto svetainėje kartu su straipsniais: Jonas Kirtiklis („Rašymas – tai savęs skaitymas“), Kristina Sadauskienė („Palaiminti tyraširdžiai“), Nijolė Riaubaitė („Su visais kartu“).

Nijolei Kudabienei išleidus knygą „Laiškai mano bendraamžei“, buvo suorganizuotas jos išigijimas ir knygos pristatymas. MČTAU interneto puslapyje pasisakė Garbės dekanas Romualdas Šimkūnas („Ar nori būti laimingas?“), Filomena Marčiulionienė („Laikas užsiimti savimi“), Elvyra Valaitienė („Laiškas knygos autorei“).

Birželio 8 dieną Vingio parke, minint Pasaulinę sveikatos dieną, savo išleistas knygas pristatė Nijolė Kudabienė, Leopoldas Stanevičius.

Nuoširdžiai dėkojame už moralinę ir materialinę paramą rektorei dr. Zitai Žebrauskienei, taip pat Gražinai Boguslauskienei, Filomenai Marčiulionienei, padėjusioms paruošti rinkinį, bei bendradarbiavusiai su leidykla Nijolei Kudabienei.

Esu dėkingas įdomių meditacinių ir gilios filosofinės prasmės kupinų eilėraščių, poetiškos sielos autorei Vigilijai Adomavičienei už gilumines įžvalgas, skirtas mano esė „Tai neišdyla“. (Straipsnis buvo išspausdintas š. m. rugpjūčio 14–28 d. laikraštyje „Tremtinys“). Esė kartu su recenzija „Negyjančios žaizdos“ buvo išspausdinta MČTAU interneto svetainėje. Ši recenzija tapo mano kūrybiniu kamertonu. „Tai neišdyla“, mano nuostabai, taip pat buvo patalpinta svetainėje „Bičių korys“ – bendruomenių kraštotyra. Esu pakviestas, kai baigsis karantinas, padaryti pranešimą tema „Už esė ribų – tėvelių prisiminimai ir likimai“. Skaidrės jau paruoštos, tekstinė medžiaga dar gludinama. Planuoju dalyvauti tarptautiniame projekte apie totalitarinę režimą „Human Times“ („Žmonių laikai“).

Fakulteto seniūnė Nijolė Kudabienė

Praėjusių metų gruodį BMK leidykloje išleidau savo pirmąją knygą „Laiškai mano bendraamžei“. Išdovanojau beveik visus 200 egz. ir kovo viduryje „Ridsales“ leidykla išleido antrąją mano knygos leidimą. Pasidžiaugiau gražiu leidimu ir dariau žygius, kad mano knyga atsidurtų prekyboje internete. Šiuo metu knygą galima įsigyti portale www.knygos.lt, o netrukus pasirodys ir leidyklos „Dvi tylos“ knygyne.

Sakyčiau, kad karantinas nepaveikė manęs kaip nors neigiamai, nes turėjau daug įvairios veiklos, daug mokiausi nuotoliniu būdu, įsitraukiau į MČTAU ekspertų grupę prie Patirties laboratorijos. Kaip fakulteto seniūnė, individualiai sveikinau literatus su gimtadieniu. Na, ir, aišku, organizavau bendrą fakulteto literatų kūrybos leidinį bei dalinausi su literatais įvairia naudinga informacija.

Fakulteto tarybos narė Nijolė Riaubaitė

Kartu su Alfredu Naktiniu, Romualdu Šimkūnu eilinį kartą dalyvavau septintajame Lietuvos labdaros ir paramos fondo „Baltasis balandis“ Respublikiniame prozininkų konkurse „Balta paukštė“ su savo kūriniiais. Dėl karantino ir spausdinimo galimybių suvaržymo baigiamajame konkurso dalyvių susirinkime Kunigiškiuose (T. Vaižganto gimtinė, Anykščių r.), šįsyk buvo atsisakyta įprastinių nominacijų ir vietoj jų dalyviams įteikti pačios fondo direktorės p. Aldonos Širvinskienės pagaminti dailūs keramikos puodeliai su atitinkamu įrašu. Konkurso dalyvių kūriniai išspausdinti kasmetiniame serijiniame leidinyje „Pasivaikščiojimai“. Kovo mėnesį MČTAU interneto svetainėje buvo patalpintas Nijolės Riaubaitės rašinys „Senyvo žmogaus pamąstymai: lova ar kušetė“?

Norėdamas perteikti stilių, išlaikyti autorystę ir autentiškumą, pateikiu keletą Literatūros fakulteto lankytojų asmeninių pastebėjimų apie šiuos mokslo metus.

Štai ką rašo jau trečią dešimtį leidžiamų knygų šturmuojantis Leopoldas Stanevičius: „Sveikas, Jonai. Kaip pats mus ir paragina, aprašau savo, literatūros artojo, darbus ir darbelius. Ką esu parašęs, tai buvo gal ir senokai, o paskutiniaisiais metais reikėjo tik literatūriškai apdoroti, būsimas knygas

sumaketuoti, parinkti iliustracijų, eilėraščių keturių knygų atvartams (t. y. 8 eil.), sumąstyti visus knygų viršelius, o tik po to susigaudyti, kur pigesnė spaustuvė. Tokią kadaise man parekomendavo mano kraštiečiai dr. Gaudentas Kurila.

Tai va, per šiuos dvejus nelengvus metus išleidau šešias savo knygas. Pirmąją – „Žemės žmonės – užminuotas laukas“ (poezija) aš pats ir susimaketavau, antrą knygą „Gražus Lietuvos dangus“ sumaketavo Danutė Ruseckaja, tokia dzūkė, kuri savo tėviškėje kasmet organizuoja poezijos festivalius. Pastarajai knygai nemaža iliustracijų apie Lietuvos gamtą (vidinės il.) man davė tas pats Gaudentas Kurila.

Kitos keturios knygos: „Mūsų gyvenimo margumynai“, „Kindziulis byloja: arba ant bėgių gulsim, arba išpuikusius ponus pulsime“, „Atsargiai: Kindziulis viską mato!“, „Tai juokais, tai rimtai“ irgi su vidinėmis iliustracijomis, nors čia jų mažiau.

Žinoma, manoji „Šimonytė“ šeimoje kiek pabarė mane už išlaidas (per 1000 eur), bet juk mūsų, Nepriklausomų rašytojų sąjungos narių, niekas Lietuvoje nė nemano paremti. Gera tiems, kurie dar iš sovietų perėmė materialinės paramos gavėjų teisę, nors J. Baltušis savo dienoraščių tritomyje (1 tomas sveria 2 kg) plačiai aprašo tarp tų rašytojų klestinčią tarpusavio nesantaiką, vaidus, etc. Čia ir baigiu savo pasigyrimų ciklą“.

Erminija Devetnikovienė išleido knygą „Runos“. Išsamią recenziją apie šią knygą į interneto svetainę parašė Aldona Ambrukaitienė. Erminija Devetnikovienė šiais metais planuoja išleisti penktą poezijos knygą – „Skrendantis medis“, be to, ji nutapė ir keletą paveikslų. Ir džiaugiasi kiekviena diena!

Romualdas Šimkūnas, Garbės dekanas

Kartu su bendraautoriumi Edvardu Medumi parašė straipsnį „Vaiskrūmių selekcininkas Ryliškis iš Ryliškių“ į Utenos laikraštį „Indraja“. Be to, iš Jo nuolat gaudavome teminių skaidrių apie gamtą, miestus, gyvenimą. Jų gaudavome ir iš Filomenos Marčiulionienės, kuri kartu su Nijole Riaubaite, Gražina Andrijauskiene aktyviai pasisako *Facebook*, dalinasi savo mintimis ir įžvalgomis, savo darželio, gamtos, kelionių nuotraukomis.

Bronė Nainienė

Karantino laikotarpis be visų minusų turi ir plusų – yra daugiau laiko susimąstymui, kūrybai. Kūryba leidžia užsimiršti ir tampa lengviau gyventi karantino sąlygomis. Vien „koronos“ tema sukūriau 5 eilėraščius, kitomis temomis – 17 eilėraščių. Dalyvavau Humoristinių eilėraščių konkurse „Humoro medis 2021“, kuris vyko Anykščių raj. savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių Viešojoje bibliotekoje. Konkurse taip pat dalyvavo Erminija Devetnikovienė ir Alfredas Naktinis.

Alfredas Naktinis

I. Išleidau dvi natų knygas, kurias parengiau kartu su kompozitoriais:

- 1) Alfredas Naktinis, Pranas Škimelis. *Pasipuoškim dainomis [Natos]: dainos vokaliniam ansamblui* [dainų rinkinys pagal Alfredo Naktinio eiles, muzika Prano Škimelio ir Alfredo Naktinio]. – Vilnius: 2020. – 46 p. ISMN 979-0-706246-74-1.

- 2) Alfredas Naktinis, Sigitas Stankūnas. *Šviesioji žvaigždelė: natos, dainos, romansai* [dainų rinkinys pagal Alfredo Naktinio eiles, muzika Sigitos Stankūno]. – Vilnius: 2020. – 19 p. ISMN 979-0-706246-83-3.

II. Perleidau savo natų knygą, kurią parengiau kartu su kompozitoriumi (pirmą kartą buvo išleista 2012 m.):

Alfredas Naktinis, Pranas Škimelis. *Mūsų širdys uždainuos: natos, dainos liaudiškiems vokaliniam ansambliams* [dainų rinkinys pagal Alfredo Naktinio ir Prano Škimelio eiles, muzika Prano Škimelio]. – Vilnius: 2020. – 40 p. ISMN 979-0-706246-39-0.

III. Savo literatūrinę kūrybą paskelbiau almanachuose:

- 1) Alfredas Naktinis. [Eilėraščiai]. – *Minčių keliais*. MČTAU Literatūros fakulteto klausytojų kūrybos rinkinys. – „RidSales“ kūrybinė spaustuvė, 2021. – 264 p.
- 2) Alfredas Naktinis. Esi brangi, Tėvyne mano; Ryškiausia žvaigždė; Svajonių viltis; Vieniša obelėlė; Prašom į svečius [eilėraščiai ir pagal juos Zitos Beliakienės bei Prano Škimelio sukurtų dainų natos] – *Vingis 10: almanachas: poezija, proza, menas* / Sudarė Onutė Kulbokienė. Redagavo: Jonas Laurinavičius, Liudmila Intejeva, Vladislava Kursevičienė. Kaišiadorys: Printėja, 2020, p. 94–101]. – ISSN 2538-8886.
- 3) Alfredas Naktinis. Įvairovė; Toli nuo obels; Daug pasauly neteisybės; Pykčio liūnas; Vertintojai; Postai [Eilės] – *Humoro medis – 2020: Eilės* / sudarytoja Aldona Širvinskienė. Vilnius: Baltasis balandis, 2020, Nr. 1 (5), p. 249-253. [Kasmetinis serialinis leidinys]. ISSN 2538-936X. Brūkšninis kodas: 9772538936007.
- 4) Alfredas Naktinis. Ilgas kelias į laimę; Aš dar gyvas – *Pasivaikščiojimai – 2020: proza* / sudarytoja Aldona Širvinskienė. Vilnius: Baltasis balandis, 2020, Nr. 1 (7), p. 296-300. [Kasmetinis serialinis leidinys] ISSN 2538-869X. Brūkšninis kodas: 9772538869008.
- 5) Alfredas Naktinis. Stop, korona; Koronavirusas; Karantino tinginystė; Karantino ekranai; Rankraščiai [Eilėraščiai] – *Humoro medis – 2021: Eilės* / sudarytoja Aldona Širvinskienė. Vilnius: Baltasis balandis, 2021, Nr. 1 (6), p. 341-346. [Kasmetinis serialinis leidinys]. ISSN 2538-936X. Brūkšninis kodas: 9772538936007.
- 6) Alfredas Naktinis. [Eilėraščiai]. – *Versmės spalvos: Biržų literatų klubo „Versmė“ kūrybos almanachas*, 2021. Kaunas : Termorenovacija. ISBN 978-609-489-107-6

IV. Savo eilėraščių paskelbiau laikraštyje:

Alfredas Naktinis. Paparčių kalva [eilėraštis]. – *Gintaro gimtinė*, 2020 m. rugsėjo 1–30 d., Nr. 9, p. 1.

V. Parengiau naują savo anksčiau pateikto himno variantą (atnaujinau eiles, muziką sukūrė profesionalus kompozitorius Pranas Škimelis):

Mūsų skrydis (Trečiojo amžiaus universiteto studentų himnas). Eilės Alfredo Naktinio, muzika Prano Škimelio.

PASTABA: MČTAU internetinėje svetainėje Literatūros fakulteto klausytojų išleistų leidinių sąrašė neįtraukta mano 2019 m. išleista knyga, kurią parengiau kartu su kompozitoriumi:

Romas Mazėtis, Alfredas Naktinis. *Šventai nešiosiu širdyje: natos, dainos vokaliniam ansambliams ir kaimo kapeloms* [dainų rinkinys pagal Alfredo Naktinio eiles, muzika Romo Mazėčio]. Vilnius, 2019. – 51 p. ISMN 979-0-706246-69-7

Turiningas, prasmingas ir įdomus Kristinos Sadauskienės rašinys

Nenumatytos ir skaudžios susiklosčiusios aplinkybės dėl pandemijos Lietuvoje ir visame pasaulyje stipriai palietė ir mus, MČTAU Literatūros fakulteto senjorus. Buvome įpratę turiningai bendrauti su žymiais Lietuvos žmonėmis auditorijose ir linksmi – už jos ribų, kelionėse. Deja, turėjome persiorientuoti į sėslų gyvenimo būdą, bet susidarė sąlygos apmąstymams, priverstė įsijausti ir prisiminti daugybę potyrių, atsiradusią tylumą išnaudoti ramiai, kantriai, nuoširdžiai kūrybai. Ir literatai nesnaudė. Jau šių metų vasarį išleido rinkinėlį „Minčių keliais“.

Netiesa, kad pandemija ir karantinas smukdo seną žmogų, kad jis pasmerktas. Taip pat netiesa, kad žmogus turi gyventi „čia ir dabar“. Manau, kad tai sovietinis posakis. Mes turime visada prisiminti sudėtingus Lietuvos istorijos puslapius. O kiekvieno mūsų protėvių gyvenimas unikalus, nepakartojamas, su daugybe spalvų – turime neprarasti to švento ryšio, žmogiško kontakto. Kartu mes būtinai turime galvoti apie pasaulio ateitį, mūsų vaikų galimybes.

Tai ir darėme. Palaikėme ryšius su Lietuvos tremtiniais, LPKT bendrija ir likusiais Sibire – su Krasnojarsko regionine lietuvių tautine autonomija. Jos Pirmininko pavaduotojui Sauliui Sidarui kartu su dekanu Jonu Kirtikliu išvertėm iš rusų kalbos į lietuvių kalbą straipsnį „Sibiro Madona“. Teko bendradarbiauti su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyresniąja istorike Birute Panumiene. MČTAU interneto svetainėje buvo išspausdintas straipsnis „Literatūros fakulteto ir Krasnojarsko lietuvių bičiulystė“. Palaikome glaudų ryšį su Lietuvos knygnešio draugijos pirmininke, socialinių mokslų daktare Irena Kubiliene.

Nenutrūko ryšys ir tarp literatų. Spalio 13 dieną mūsų gerbiama Vilija Jurėnienė šventė savo 95 metų Jubiliejų. Ta proga, paskambinusi visiems esamiems ir neseniai buvusiems lankytojams, sukūriau virtualų sveikinimą su kiekvieno sveikintojo nuotrauka. MČTAU interneto svetainėje išspausdintas įdomus Vilijos Jurėnienės interviu su gerb. Jadvyga Miniotaite: „Kas sudėta į gyvenimo laiškų“.

Nuolat siunčiu kolegoms informaciją, gaunamą iš Valstybės pažinimo centro, Vilniaus centrinės bibliotekos, MČTAU svetainės, perduodu mūsų literatų kūrybines naujienas, informaciją, gaunamą iš kitų šaltinių. Palaikydama telefono ryšį sužinojau, kad Erminija Devėnikovienė sukūrė diskelį su jos skaitomomis ir jos sukurtomis eilėmis. Iškart visiems išplatinau. Irena Lužinienė yra Sidabrinės linijos savanorė. Vytautas Grudzinskas nuo eilių kūrimo perėjo prie prozos. Yra parašęs: „Kišenvagė“, „Giminaičiai“, „Šnypštukas“. Na, žinau, kas ruošiasi išleisti kitą knygą, sakydama: „Dar niekada gyvenime tiek daug nedirbau!“... ir kas jau mėgina rašyti.

Asmeniškai aš rašau tai, kas nesudėta į dienoraščius, kurie rašomi nuo 1979 metų, t. y. rašau metraščių, kas vyko mūsų giminėje, aplinkoje. „Auginu“ genealoginį medį, atnaujinu senų albumų nuotraukas. Kuriu ir MČTAU literatų metraščių. Turiu sukūrusi diskelį „MČTAU literatūros fakultetas 2017–2019 m“. Daug fotografuoju, filmuojau, skaitau. Į MČTAU svetainę yra patalpintas mano straipsnis „Išeinanti karta“, parašytas dalyvaujant tarptautiniame projekte „Human Times“ („Žmonių laikai“).

Regina Urbanavičienė

Viruso sukelta pandemija pakeitė žmonių įpročius. Privalėjome atsisakyti mums taip įprasto gyvenimo ritmo, malonaus bendravimo su MČTAU Literatūros fakulteto klausytojais. Kiek ligų, kančių ir netekčių jau teko mums patirti. Į amžiną atilsį tik mintyse palydėjome mielą mūsų Vandutę Mikoliūnienę...

Karantino metu aš, kaip ir daugelis, laiką leidau namuose, skaitydama knygas ir vis teberašydama anūkų dienoraščius, stebėdama, kaip auga mažasis anūkelis, kaip klostosi mergaičių studenčių likimai, visiems linkėdama ramaus ir saugaus gyvenimo. Nuo pat sausio mėnesio iki gegužės prasidėjo šeimos gimtadieniai, suteikdami man progą pasveikinti artimuosius, įteikti kuklias dovanėles. Motinos dieną tik mintyse pasveikinau savo Mamą ir pasimeldžiau už ją, gulinčią Šiaulių kapinėse. O Mama – tai Angelas žemėje! Ji atleidžia mūsų klaidas ir paklydimus.

Dieve, padėk mano šeimai ir visai vargšei pandemijos apimtai planetai išverti visus sunkumus, įveikti viruso sukeltas ligas ir vėl sugrįžti į taip laukiamą, įdomų ankstyvesnį gyvenimą, leisk visiems literatams vėl džiaugsmingai susitikti.

Jaudinantis Vandos Lunienės atsiliepimas

Sveiki. Ačiū už Jūsų darbus, kurie suburia mus į veiklą. Aš buvau užsiėmimuose tik du kartus ir likau sužavėta Jūsų veikla, visų noru būti reikalingiems. 2020 metai man buvo nesėkmių metai – diagnozuota klastinga liga, bet šiuo metu gydymas vyksta sėkmingai ir, tikiuosi, rudenį man ir visiems mums bus palankus veiklai ir susitikimams. O šį laikotarpį neleidau tuščiai, nors ir kamavo slogios mintys. Rašiau tai, ką išgyvenau ir kokios viltys palaikė mane. Viskas sugulė į juodraščių.

Ačiū dar kartą už visą informaciją, kurią nuolat gaunu, seku ir domiuosi, ką veikiate. Gerų atostogų, gerų orų. Iki susitikimų rudenį.

Ką atėmė ir ką davė karantinas?

Taip, mes negalėjome pasikviesti įdomių lektorių, negalėjome susitikti, pažvelgti vienas kitam į akis, padiskutuoti. Negalėjome išvykti į ekskursiją ar susirinkti kieno nors sode. Negalėjome nueiti į „Skalvijos“ kino teatrą ir daug kur kitur. Turėjome nuolat su tam tikra baime saugotis užkrato. Tai, be abejo, praradimas. Tačiau dauguma (bent jau 25 fakulteto nariai, įvardinti šviesą išvydusios rinktinės „Minčių keliais“ turinyje) kūrė eilėraščius, rašė prozą arba rašė dienoraščius.

Telefoniniuose pokalbiuose su fakulteto senjorais esu citavęs mokslininkų mintis apie teigiamą rašymo įtaką smegenų darbui ir, pagaliau, sveikatai. Randu galimybę pacituoti čia. Daugelis iš mūsų rašo dienoraštį, kad užrašytų viską, kas įvyko per dieną, išlietų popieriuje išgyvenimus ir išsaugotų idėjas ateičiai. Mes žinome, kad dienoraštis padeda greičiau susitvarkyti su nemaloniais įvykiais, išgyventi kartėlį ir stresą. Bet tai ne viskas. Teksaso universiteto mokslininkai išsiaiškino, kad dienoraščio rašymas skatina T-limfocitų spartesnę gamybą. Tai imuninės ląstelės, kurios padeda organizmui kovoti su infekcijomis. Yra daug moksliai pagrįstų įrodymų, kad dienoraščio rašymas

vysto kairįjį smegenų pusrutulį. Gerai, o kas tuomet vyksta su dešiniuoju, atsakingu už kūrybą? Atsakymas toks: kada kairysis pusrutulis užimtas darbu, aktyvuojasi dešinysis ir sukuria kažką kreatyvinio, fantastinio ir jausmingo. Žinoma, tie teiginiai apima ne tik dienoraštį, bet ir rašymo procesą apskritai. Ir ką jūs jausite, porą valandų padirbėję su tekstu? Daugelis tvirtina, kad po rašymo jaučia palengvėjimą, energijos antplūdį, įkvėpimą – išsiskiria hormonai endorfinai – geros nuotaikos sukėlėjai. Galima drąsiai pasakyti: Literatūros fakulteto senjorai karantino metu gerai pagaland savo pagrindinius terapijos įrankius – išsikalbėjimą bei rašymą.

Pavyzdys iš telefoninių pokalbių su fakulteto lankytojais: grupei Kolegijos studentų, nieko prieš tai nepaaiškinus, duota perskaityti apsakymą ir paprašyta jį papasakoti. Eksperimentatorius klausia ir retkarčiais vis duoda pasakotojui 5 centų monetas. Atrodo, kad jis tai daro atsitiktinai. Tačiau iš tiesų yra apmokami praslystantys kalboje patvirtinantys žodžiai – taip, tikrai, sutinku. Specialiai tiriamieji nieko negalėjo apmąstyti – jų galvelės buvo užimtos užduotimi. Ir visgi, „šeštojo“ jausmo padedami, sugebėjo pagauti, koks reikalas ir net nesuvokdami ženkliai padidino patvirtinimų kiekį. Išvada: vienas iš banginių, ant kurio laikosi žmogaus elgesys, yra pastangos nesąmoningai kartoti veiksmus, kurie sukelia teigiamas emocijas.

Neprisiimu nuopelnų, kad buvau atradėjas, atskleidžiant rašymo teigiamybes. Daugelis fakulteto klausytojų yra pakankamai išprusę ir žinojo arba intuityviai jautė tai. Užtat labai įdomūs buvo pokalbiai.

Jonas Kirtiklis, Literatūros fakulteto dekanas